

<http://dx.doi.org/10.16926/cd.2025.02.16>

ANNA LAUKS

<http://orcid.org/0009-0009-3657-0148>

doktorantka Uniwersytetu Jana Długosza w Częstochowie

OLGA MIELCZAREK

<http://orcid.org/0009-0003-2912-5253>

studentka Uniwersytetu Jana Długosza w Częstochowie

SPRAWOZDANIE Z OGÓLNOPOLSKIEJ KONFERENCJI NAUKOWEJ (NIE)ROZWAŻNE I (NIE)ROMANTYCZNE. O KOBIECIACH XIX WIEKU

Jak cytować [how to cite]: Lauks A., Mielczarek O., *Sprawozdanie z Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „(Nie)rozważne i (nie)romantyczne. O kobietach XIX wieku”*, „Czytanie Dwudziestolecia” 2025, nr 2, s. 245–248.

W dniach 6–7 czerwca 2025 roku w Złotym Potoku, malowniczej miejscowości położonej nieopodal Częstochowy, odbyła się Ogólnopolska Konferencja Naukowa *(Nie)rozważne i (nie)romantyczne. O kobietach XIX wieku*, druga z cyklu *Romantycy w nieromantycznym ogrodzie*. Wydarzenie zostało zorganizowane przez Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie, Uniwersytet Komisji Edukacji Naukowej w Krakowie, Towarzystwo Literackie im. Adama Mickiewicza i Muzeum Regionalne im. Zygmunta Krasińskiego w Złotym Potoku. Celem spotkania był ponowny namysł nad rolą kobiet w dziewiętnastowiecznej literaturze i kulturze. Tematyka konferencji obejmowała między innymi rozmaite wizerunki kobiet utrwalone w literaturze XIX wieku, kobiety jako narratorki, autorki i czytelniczki, żeńskie postaci czy alegorie.

Komitet naukowy konferencji stanowili: prof. dr hab. Grażyna Borkowska (IBL PAN), prof. dr hab. Agnieszka Czajkowska (UJD, TLIAM), prof. dr hab. Maciej Szargot (UŁ, TLIAM), prof. dr hab. Mirosław Strzyżewski (UMK), dr hab. Krzysztof Korotkich, prof. UWB, prof. dr hab. Elżbieta Hurnik (UJD, TLIAM), prof. dr hab. Anna Janicka (UWB).

W skład komitetu organizacyjnego weszli: dr hab. Magdalena Sadlik, prof. UKEN, dr hab. Renata Stachura-Lupa, prof. UKEN, dr hab. Barbara Szargot, prof. UJD (TLiAM), mgr Justyna Siemion, dyrektor Muzeum Regionalnego im. Zygmunta Krasińskiego w Złotym Potoku, dr Klaudia Jeznach (UŁ, TLiAM), dr Ines Załęska-Olszewska (UJD, TLiAM), mgr Anna Lauks (UJD, TLiAM), Olga Mielczarek (UJD, TLiAM).

Podczas konferencji prelegenci z ośmiu ośrodków badawczych wygłosili łącznie dwadzieścia cztery referaty. Ze względu na kwestie organizacyjne obrady odbywały się w dwóch miejscach: Muzeum Regionalnym im. Zygmunta Krasińskiego w Złotym Potoku oraz Samorządowym Ośrodku Kultury i Sportu w Janowie.

Pierwszego dnia obrad uczestnicy konferencji zostali powitani przez organizatorów wydarzenia oraz wójta gminy Janów. O godzinie 10:30 rozpoczęły się obrady plenarne, które poprowadziła prof. dr hab. Elżbieta Hurnik (UJD). W sekcji tej wystąpili: prof. dr hab. Agata Zawiszewska-Semeniuk (USz) z referatem *Zofia Daszyńska-Golińska: akademicka, aktywistka, krytyczka literatury, pisarka. Model nowoczesnej biografii feministycznej*, prof. dr hab. Tadeusz Budrewicz wygłosił referat pt. *Dojarka, praczka, szwaczka. Esej o niesprawiedliwości losu*, dr hab. Renata Stachura-Lupa, prof. UKEN mówiła o *Marii Szelidze jako paryskiej korespondentce „Świtu”*, dr hab. Maria Berkan-Jabłońska (UŁ) omówiła *Humor w twórczości Pauliny z Ratajskich Dzieduszyckiej*. Po owocnych dyskusjach i krótkiej przerwie rozpoczęła się kolejna część obrad, której przewodniczyła prof. dr hab. Agata Zawiszewska-Semeniuk (USz). W sekcji tej wygłoszono trzy referaty: prof. dr hab. Elżbieta Hurnik (UJD) mówiła o *Lou Andreas-Salome w świetle korespondencji z Rainerem Marią Rilke*, dr Beata Łukarska (UJD) przybliżyła postać *Wandy Malczewskiej – (nie)romantycznej mistyczki i wizjonerki*, dr Ines Załęska-Olszewska (UJD) wygłosiła referat na temat *Żony, matki, kochanki – o kobietach-autorkach w XIX wieku*. O godzinie 14:10 uczestnicy konferencji zostali zaproszeni na otwarcie wystawy *Czas w romantyzmie* poświęconej Zygmuntowi Krasińskiemu. Kuratorami przedsięwzięcia byli dr hab. Barbara Szargot, prof. UJD oraz mgr inż. Yulii Ivanov, student filologii polskiej UJD. Głównym celem wystawy była refleksja nad czasem w twórczości romantycznego poety. Szczególną uwagę poświęcono utworowi pt. *Rozmowy 1824-go z 1825-tym rokiem* oraz, przy tej okazji, sposobowi postrzegania czasu przez samego autora. Treści przedstawiono za pomocą tak zwanych *rollupów*, nadając wystawie nowoczesny charakter. Gościom muzeum towarzyszyło nagranie audio, w którym dr hab. Barbara Szargot, prof. UJD, opowiedziała o nowej wystawie.

Po przerwie obiadowej wznowiono obrady, którym przewodniczył prof. dr hab. Tadeusz Budrewicz. W części tej wygłoszono następujące referaty: mgr Anna Lauks (UJD) *Helena Zawilowska – postać sentymentalnej starej panny w dylogii „Bez dogmatu” i „Rodzina Połanieckich” Henryka Sienkiewicza*, lic. Ka-

rolina Salawa (UKEN) *Za kulisami: portrety drugoplanowych bohaterek Komediantki Władysława Reymonta*, lic. Julia Rybicka (UŁ) *Mapowanie przestrzeni konceptualnych – analiza kognitywna listów Elżbiety Krasińskiej*. W tym samym czasie w Samorządowym Ośrodku Kultury i Sportu w Janowie miała miejsce druga sekcja obrad, którą prowadziła dr hab. Magdalena Kuran. Uczestnicy wysłuchali następujących wystąpień: mgr Sylwia Stokłosa (UJ) *„Doktor w spódnicy”, czyli losy medycynierek w powieści Na przebój Marii Szeligi*, lic. Weronika Rudolf (UKEN) *„Nie pisz imienia króla – ja jestem królową!” Literacki portret Marii Stuart*, mgr Aleksandra Sędkowska (UŚ) *„Do rzeki biegła jak błysk nagły, cichy”. Doświadczenie melancholii poporodowej w „Kryście” Marii Konopnickiej*.

Ostatnia sekcja obrad pierwszego dnia konferencji, również podzielona na dwa panele, rozpoczęła się o godzinie 18:00. W Muzeum Regionalnym im. Zygmunta Krasińskiego w Żółtym Potoku moderatorem panelu była dr hab. Magdalena Sadlik, prof. UKEN. Wygłoszone zostały tam dwa referaty: mgr Pola Biblis (UJ) *Mistrzowie i poetessy. Listy Marii Konopnickiej do Teofila Lenartowicza oraz Emily Dickinson do Thomasa Wentwortha Higginsona*, mgr Wiktoria Krawczyk (UJ) *Maria Komornicka – kobieta nowa czy dawna?*. Z kolei w Samorządowym Ośrodku Kultury i Sportu w Janowie obrady poprowadziła dr hab. Barbara Szargot, prof. UJD. Wygłoszono następujące referaty: mgr inż. Yulii Ivanov (UJD) *Donna angelica czy donna demonica? Postać Laury w lirykach Juliusza Słowackiego*, Olga Mielczarek (UJD) *Samodzielność czy zależność? Rola kobiet w „Jędzy” Elizy Orzeszkowej*. Pierwszy dzień konferencji zakończył się uroczystą kolacją o godzinie 19:30.

7 czerwca 2025 roku o godzinie 9:30 oficjalnie rozpoczęto drugi dzień konferencji poświęconej kobietom XIX wieku. Tego dnia wszystkie obrady odbywały się w Muzeum Regionalnym im. Zygmunta Krasińskiego w Żółtym Potoku. Pierwszą część wydarzenia poprowadziła dr hab. Renata Stachura-Lupa, prof. UKEN. Przedstawiono wówczas następujące referaty: dr hab. Magdalena Bizior, prof. UMK *„Podróżniczek w przebraniu” – o postaciach kobiecych w twórczości Teodora Tripplina*, dr hab. Magdalena Sadlik, prof. UKEN *W cieniu Reymonta – Niekomediantka Heleny Orlicz-Garlikowskiej*, prof. dr hab. Maciej Szargot (UŁ) *Wodna narzeczona. O „Najpiękniejszej zwrotce” Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej*, dr hab. Aleksandra Budrewicz, prof. UKEN *Losy Fenelli w oczach 24 autorów (angielska powieść składana)*. Po ożywionej dyskusji i krótkiej przerwie rozpoczęła się kolejna część obrad, której przewodniczył prof. dr hab. Maciej Szargot. W części tej wygłoszone zostały referaty: dr hab. Barbara Szargot, prof. UJD *Artystka Eliza Krasińska*, dr hab. Magdalena Kuran (UŁ) *„Bogactwo, przepętnienie i ogień uczucia wytwarza poetę” – o literackich upodobaniach wychowanki staniąteckiej szkoły dla panien*. Drugi dzień obrad zakończono dyskusjami oraz obiadem.

Ogólnopolska Konferencja Naukowa *(Nie)rozważne i (nie)romantyczne. O kobietach XIX wieku* spotkała się ze szczerym zainteresowaniem badaczy różnych ośrodków naukowych z całego kraju. W obradach uczestniczyli zarówno profesorowie, jak i doktorzy, doktoranci czy studenci, co sprzyjało integracji środowiska akademickiego i cennej wymianie doświadczeń. Niezwykle interesujące referaty stały się nie tylko punktem wyjścia do licznych rozmów, lecz także inspiracją dla wszystkich uczestników konferencji. Całemu wydarzeniu towarzyszyła aura wzajemnej sympatii i entuzjazmu, związanego z typową dla badaczy ciekawością świata. Kolejna konferencja z cyklu *Romantycy w nieromantycznym ogrodzie* została zaplanowana na 2027 rok. Będzie poświęcona Elizie Krasińskiej oraz kreacji dziecka w XIX-wiecznej literaturze. Konferencje w Złotym Potoku stopniowo stają się już tradycją, przyczyniając się do rozwoju badań nad literaturą XIX wieku oraz zacieśniania więzi między naukowcami reprezentującymi uczelnie wyższe w całej Polsce.